

Hankintalainsäädännön keskeisiä uudistuksia - kansalliset ja EU-hankinnat

8.2.2017

asianajaja Johanna Lähde

Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy

Yleisiä huomioita uudistuksesta

- Suuret linjat pysyvät: sääntely koskee kilpailuttamisprosessia
  - Menettelyt pääosin joustavammaksi
  - Hankintalajikohtainen sääntely kuitenkin lisääntyy (ilmoituslomakkeet, kynnyksarvot)
- Tarjoajien soveltuvuuteen tarkempi huomio
- Hankinnan hyvä valmistelu ennen hankintailmoituksen julkaisua korostuu
  - Tarjouspyyntö lähtökohtaisesti kaikkien saataville hankintailmoituksen julkaisemisesta

Kansalliset kynnyksarvot nousivat

- Pienhankintojen lukumäärä kasvaa
  - Hankintayksikön sisäinen ohjeistus
- Hallinnon oikeusperiaatteet
  - Mm. yhdenvertaisuusperiaate huomioitava

Hankintalaji	Kansallinen kynnyksarvo (euro)
Tavara- ja palveluhankinnat, suunnittelukilpailut	60.000
SOTE-palveluhankinnat	400.000
Muut erityiset palveluhankinnat	300.000
Käyttöoikeussopimukset	500.000
Rakennusurakat	150.000

Kansallisten hankintojen menettelysäännöksiä kevennetty

- Hankintayksikkö voi itse määritellä käyttämänsä menettelyn
  - Kuvattava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä
  - Suorahankinta lain sallimissa puitteissa
- EU-hankintojen soveltuvuusvaatimuksia voi käyttää
- Määräaika tarjouksille ja osallistumishakemuksille ”riittävä”

EU-kynnysarvot 1.1.2016-31.12.2017

Hankintalaji	EU-kynnysarvo (euro)
Tavara- ja palveluhankinnat, suunnittelukilpailut (keskushallintoviranomaiset)	135.000
Tavara- ja palveluhankinnat, suunnittelukilpailut (muut hankintayksiköt)	209.000
Rakennusurakat	5.225.000

Soveltuvuus: pakolliset poissulkemisperusteet

- Osallistuminen järjestäytyneen rikollisjärjestön toimintaan
- Lahjuksen antaminen, törkeä lahjuksen antaminen, lahjuksen antaminen kansanedustajalle, törkeä lahjuksen antaminen kansanedustajalle, lahjominen elinkeinotoiminnassa eri tekemuotoineen
- Ihmiskauppa ja törkeä ihmiskauppa
- Veropetos, törkeä veropetos, avustuspetos, törkeä avustuspetos, avustuksen väärinkäyttö
- Työeläkevakuutusmaksupetos, törkeä työeläkevakuutusmaksupetos
- Rahanpesu tai törkeä rahanpesu, salahanke törkeän rahanpesun tekemiseksi, tuottamuksellinen rahanpesu
- Terrorismirikokset
- Työturvallisuusrikkos, työaika-suojelurikos, työsyRJINTÄ, kiskonnantapainen työsyRJINTÄ, työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaus, luvaton ulkomaisen työvoiman käyttö (yhteisösakkoa ei huomioida)
- Verojen ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyönti tilanteessa, jossa laiminlyönti voidaan osoittaa lainvoimaisella tuomiolla

Soveltuvuus: harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet

- Konkurssi, velkasaneeraus tai vastaava menettely
- Ammattitoiminnan vakava virhe, jonka hankintayksikkö voi näyttää toteen
- Verojen ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyönti
- Olennaisesti väärin tietojen antaminen hankintayksikölle tai tietojen antamisen laiminlyönti
- Ympäristö-, sosiaali- ja työoikeudellisten velvoitteiden rikkominen
- Sopimusten tekeminen muiden toimittajien kanssa, jolla pyritään vääristämään kilpailua
- Merkittävät tai toistuvat puutteet aiemmissa sopimussuorituksissa
- Eturistiriita / esteellisyys / epäasiallinen vaikuttaminen hankintayksikköön

Hankintayksikön asettamat soveltuvuusvaatimukset

- Taloudellista ja rahoituksellista tilannetta, suorituskykyä ja ammattipätevyyttä koskevia vaatimuksia
  - Suhteutettava hankinnan kokoon ja laatuun
  - Vähimmäisliikevaihto max. 2 x hankinnan koko
  - Referenssit
    - Urakat: viimeksi kuluneilta 5 vuodelta; jos tarpeen kilpailun varmistamiseksi, pidemmältäkin ajalta
    - Tavarat, palvelut: viimeksi kuluneilta 3 vuodelta; jos tarpeen kilpailun varmistamiseksi, pidemmältäkin ajalta

Soveltuvuus ilmoitetaan ESPD:llä (EU)

- ESPD on **yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja**, jolla osoitetaan tarjouskilpailun aikana soveltuvuusehtojen täyttyminen
- ESPD:llä yritys vakuuttaa, että
  - 1) sitä ei rasita hankintalaissa tarkoitettut pakolliset tai harkinnanvaraiset poissuljentaerusteet
  - 2) se täyttää hankintayksikön asettamat soveltuvuusvaatimukset (mm. liikevaihto, referenssit)
- ESPD-lomakkeen sisältöön ja täyttöön syytä perehtyä etukäteen → riittävä ohjeistus tarjoajille

Voittaneen tarjoajan soveltuvuuden tarkistaminen (EÜ)

- Ennen sopimusta tarjoajan on toimitettava hankintayksikölle rikosrekisteriotteet pakollisista poissuljentaperusteista
- Max. 12 kk vanha rikosrekisteriote
  - Yritys tilaa rikosrekisteriotteet
  - Hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävistä henkilöistä
  - Oltava henkilöiden suostumus
- Hankintayksikkö ei saa tallentaa rikosrekisteriotteen tietoja
- Selvitys myös veroista, sosiaaliturvamaksuista ja konkurssi- tai vastaavasta menettelystä

Hankintamenettelyt EU-hankinnoissa

- Avoin menettely
- Rajoitettu menettely
- **Neuvottelumenettely**
- Kilpailullinen neuvottelumenettely
- Innovaatiokumppanuus
- Dynaaminen hankintajärjestelmä
- Suunnittelukilpailu

Uudistettu neuvottelumenettely

- Jo hankintailmoituksen yhteydessä julkaistava alustava tarjouspyyntö, jossa ilmoitettava:
  - Tarjousten valinta- ja vertailuperusteet
    - väljyyttä painoarvojen vaihteluvälien avulla; täsmennetään lopulliseen tarjouspyyntöön
  - Hankinnan vähimmäisvaatimukset, joista ei neuvotella
- Neuvottelut käydään alustavien tarjousten pohjalta
- Lopullisista tarjouksista ei neuvotella
  - Sopimuksen tekninen viimeistely

Tarjouspyyntöasiakirjojen saatavuus (EU)

- Tarjouspyyntö ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan kaikkien saataville sähköisesti
  - Hankintailmoituksen julkaisemisajankohdasta
- Asiakirjat saa toimittaa osittain/ kokonaan muulla tavoin mm. tilanteessa, jossa tarve suojata arkaluonteisia tietoja
  - Hankintailmoituksessa ilmoitettava tietojen luottamuksellisuuden suojaamista koskevat vaatimukset ja ilmoitettava, miten asiakirjoihin voi tutustua
  - Pidentää tarjousten jättämisen minimimääräaika 5 päivällä

Hankintasopimuksen muuttaminen sopimuskauden aikana

Uuden hankintalain 136 §:

- Pääsääntö: hankintasopimusta ei saa olennaisesti muuttaa sopimusaikana ilman uutta hankintamenettelyä
- Sovelletaan EU-hankintoihin
  - Tulkintavaikutus pienemmissä hankinnoissa?
- Olennainen muutos: uusi hankinta → kilpailutusvelvollisuus
- Pykälässä yksityiskohtainen luettelo kielletyistä ja sallituista muutoksista → täsmällisten muutosehtojen merkitys kasvaa

Kiitos!

johanna.lahde@castren.fi

@JohLahde